

**VIRTUL JAMOADA ISHLASH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH –
ILMIY-PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA.**

Sodikova Odinaxon Abdug'aprovna

Andijon davlat pedagogika instituti

Maktabgacha ta'lim metodikasi kafedrası o'qituvchisi.

Annotatsiya: Ushbu maqola oliy o'quv yurtlari talabalarida virtual jamoalarda ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish uchun zarur bo'lgan pedagogik asoslarni o'rganadi. Dunyo borgan sari onlayn hamkorlikka o'tayotgan bir paytda, talabalarga virtual jamoalarda samarali ishlashni o'rgatish juda muhim. Maqolada texnika taraqqiyoti asrida inson hayotiga kirib kelgan virtual olam, uning jamiyatga ta'siri, o'smir yoshlarning ongiga olib kirgan salbiy illatlari hamda uni bartaraf etish istiqbollari haqidadir.

Kalit so'zlar: Virtual jamoalar, oliy ta'lim, pedagogika, jamoada ishlash ko'nikmalari, onlayn hamkorlik, masofaviy ta'lim.

KIRISH.

Raqamli asr bizning ishlash va o'rganish uslubimizda sezilarli o'zgarishlarga olib keldi. Oliy ta'lim muassasalari o'z o'quv dasturlariga virtual jamoaviy ishlarni kiritish orqali ushbu o'zgarishlarga moslashmoqda. Ushbu maqola virtual jamoalarda samarali ishlash uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni rivojlantirish uchun zarur bo'lgan pedagogik asoslarni ko'rib chiqadi, chunki bu talabalar uchun muhim kompetentsiyaga aylandi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Bugungi kunda har qanday davlatning barqaror rivojlanishining asosi innovatsion-zamonviy texnologiyalarning keng joriy etilishidir. Raqamli texnologiyalarning joriy etilishi jamiyatning barcha tarmoqlarini rivojlanishi bilan birga, u ta'lim tizimiga ham ta'sir ko'rsatadi, balki fanning o'zaro bog'liq, noyob, progressiv rivojlanishi va texnologiyalari ijtimoiy taraqqiyotning asoslarini belgilab beradi. Hozirda bolalar va o'smirlar ham an'anaviy, ham zamonaviy texnologiyalardan bahramand bo'lib voyaga yetmoqda. Ma'lumki, televizor va uning mazmuni kabi an'anaviy texnologiyalardan foydalanishning ko'payishi yoshlar rivojlanishi va salomatligiga salbiy ta'sir ko'rsatayotgan bo'lsa-da, tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, smartfon, planshet, kompyuter kabi raqamli texnologiyalar ishlab chiqilib, tobora ommalashib bormoqda. Bunday texnologiyalar foydali bo'lishi va shu bilan birga yoshlar salomatligi uchun xavf tug'dirishi mumkin. Aftidan, yoshlarning bunday texnologik qurilmalardan mazmuni, davomiyligi, chastotasi va ulardan foydalanish paytidagi o'zini tutish

holati nuqtai nazaridan noto‘g‘ri foydalanishi turli sog‘liq uchun xavf tug‘diradi, jumladan, rivojlanish muammolari, tayanch-harakat tizimi muammolari, jismoniy harakatsizlik, semirib ketish va uyqu sifatining yomonligiga olib kelishi kuzatilmoqda. Ushbu tadqiqot raqamli texnologiyalardan foydalanish yoshlar mafkurasidagi ahamiyati shuningdek, ularda yuzaga keladigan klinik muammolar bo‘yicha ma‘lumotlarni ko‘rib chiqadi. Yoshlarning sog‘lom turmush tarzini qabul qilishlari uchun texnologik qurilmalardan foydalanishda ko‘riladigan vaqt, chastota va kontentni kuzatib borish, shuningdek, ularda yetarli jismoniy faollik, sog‘lom ovqatlanish odatlari, to‘g‘ri uyqu sikllari mavjudligi yoki rivojlanishini ta‘minlash va ijtimoiy muhitni tarbiyalash muhimdir.

Raqamli texnologiyalarni bugungi yoshlar hayotining muhim elementi deb hisoblash mumkin, chunki ular undan foydalanishda ko‘p vaqt sarflashadi. Raqamli ommaviy axborot vositalaridan foydalanishning ko‘payishi ulardagi mafkuraviy immunitet va sog‘liq holati bilan bog‘liqdir.

Hozirgi kunda raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish ta‘limning rivojlanishiga ham hissa qo‘shmoqda. Masalan, raqamli resurslardan foydalanish o‘rta yoshlilar uchun matematika fanlarini o‘rganish tezligi va chuqurligini oshirish mumkinligi haqida ishonchli dalillar mavjud. Savodxonlikning ba‘zi jihatlari, xususan, yozish va tushunish uchun ham xuddi shunday deyish mumkinligiga dalolat beruvchi dalillar mavjud. Raqamli texnologiyalar asosiy savodxonlik va hisoblash ko‘nikmalarini yaxshilash uchun asosiy vosita bo‘lib ko‘rinadi, ayniqsa boshlang‘ich sharoitlarda. Ta‘sir o‘lchovlari odatda muvaffaqiyatni oshirishda samarali bo‘lgan boshqa ta‘lim tadbirlariga o‘xshaydi, ammo raqamli ta‘limdan foydalanish boshqa afzalliklarga ega. Shuningdek, ta‘sir darajasi yoshlarning ta‘lim natijalariga erishish uchun raqamli ta‘lim vositalari va resurslaridan samarali foydalanish qobiliyati darajasi bilan kamayishi mumkin. Muvaffaqiyatni oshirish uchun raqamli o‘qitishdan samaraliroq foydalanish yoshlarning ta‘lim natijalariga erishish uchun raqamli vositalar va resurslardan qanday foydalanish mumkinligini aniqlash va o‘z yondashuvlarini moslashtirish, shuningdek, texnologiya haqida bilim va tushunchaga ega bo‘lishni o‘z ichiga oladi. Bu barcha ta‘lim muassasalarida amal qiladi. Talabalar uyda va universitetda raqamli texnologiyalardan rasmiy va norasmiy ta‘lim faoliyati uchun foydalansa, bu ularning erishishiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi, chunki ular o‘rganish vaqtini uzaytirdi. Bu, ayniqsa, o‘rta yoshlilar uchun juda muhimdir.

Virtual ta‘lim — bu masofaviy o‘qitish yoki onlayn ta‘limning bir turi bo‘lib, internet orqali o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi interaktiv o‘zaro aloqalarni anglatadi. Bu usulda talabalar darslarga kompyuter, telefon yoki boshqa raqamli qurilmalar orqali qatnashadi.

"Virtual jamoada ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirishning mohiyati va mazmuni" masalasi zamonaviy ish jarayonida muhim ahamiyatga ega. Virtual jamoalar, masofaviy ishlash va onlayn platformalarda hamkorlik qilish ko‘nikmalarini rivojlantirish, xodimlarning samaradorligini oshiradi. Bunda bir nechta asosiy jihatlar bor:

1. Virtual jamoaning mohiyati

Virtual jamoa – bu jamoa a'zolari geografik jihatdan ajralgan bo'lib, onlayn platformalar orqali o'zaro aloqa va hamkorlikni amalga oshiradi. Jamoa a'zolari internet yoki boshqa axborot texnologiyalari orqali ishlaydi va bu ish usuli zamonaviy biznesda keng tarqalgan.

2. Ko'nikmalarni rivojlantirishning mazmuni

Virtual jamoada samarali ishlash uchun quyidagi ko'nikmalarni rivojlantirish zarur:

- **Kommunikatsiya ko'nikmalari:** Onlayn muloqotda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalash, yozma va og'zaki muloqotda samarali bo'lish.

- **Texnologik ko'nikmalar:** Virtual jamoada ishlash uchun turli dasturiy ta'minot va platformalarni, masalan, videokonferensiya tizimlari, loyiha boshqarish dasturlari, bulutli xizmatlar va boshqalarni o'rganish.

- **O'z-o'zini boshqarish va motivatsiya:** Masofaviy ishlashda o'zini tashkil qilish, vaqtni samarali boshqarish, shaxsiy motivatsiyani saqlash muhim.

- **Jamoaviy hamkorlik va muammolarni hal qilish:** Virtual jamoada ishlashda individual ishlarni samarali muvofiqlashtirish, muammolarni hal qilish, qarorlar qabul qilish va o'zaro yordamni ta'minlash.

3. Jamoaning samaradorligini oshirish

Virtual jamoa samarali ishlashi uchun jamoa a'zolari o'rtasida ishonch, ochiq va tezkor kommunikatsiya, aniq maqsadlar belgilanishi kerak. Bu kabi ko'nikmalarni rivojlantirish, virtual jamoalarning ishlash sifatini yaxshilashga yordam beradi va maqsadlarga erishishni osonlashtiradi.

Shu bilan birga, bu ko'nikmalarni rivojlantirish uchun treninglar, kurslar va doimiy o'quv jarayonlari o'tkazish zarur.

Virtual jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish – ilmiy-pedagogik muammo zamonaviy ta'lim tizimida muhim ahamiyatga ega. Bu masala, ayniqsa, onlayn ta'lim va masofaviy ish uslublarining kengayishi bilan dolzarb bo'lib bormoqda. Virtual jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishni ilmiy-pedagogik nuqtai nazardan o'rganish, quyidagi jihatlarni o'z ichiga olishi mumkin:

1. Jamoaviy ishning mohiyati va virtual muhitda o'zgarishi:

- **Jamoaviy ish** - bir maqsadga erishish uchun bir nechta shaxslarning o'zaro hamkorlik qilishidir. An'anaviy jamoa ishidan farqli o'laroq, virtual jamoalarda aloqalar ko'pincha raqamli vositalar orqali amalga oshiriladi. Bu esa jamoa a'zolarining o'zaro munosabatlari, muloqot va muammolarni hal qilish usullarini o'zgartiradi.

- Virtual jamoada o'zaro aloqalar, kommunikatsiya va vaqtni boshqarish ko'nikmalariga katta ahamiyat beriladi.

2. Pedagogik masalalar va ularning yechimlari:

- **O'qituvchilarning rolini o'zgartirish:** Virtual jamoalarda ishlashda o'qituvchilarning roli faqat bilim berish emas, balki jamoaning samarali faoliyatini tashkil etish, masofaviy muhitda muvozanatli va samarali aloqalarni yaratishdir.

- **Ko'nikmalarni rivojlantirish metodlari:** Virtual jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish uchun interaktiv, ta'lim uslublari va vositalari (masalan, video konferensiyalar, guruhli vazifalar, forumlar va boshqa raqamli platformalar)dan foydalanish muhim.

3. Psixologik va kommunikatsiya qiyinchiliklari:

Virtual jamoalarda ishlashda, shaxslar orasida yuzma-yuz muloqot bo'lmagani sababli, ba'zi psixologik muammolar, masalan, izolyatsiya hissi, tushunmovchiliklar yoki noto'g'ri talqinlar yuzaga kelishi mumkin.

Empatiya va faol tinglash kabi ko'nikmalarni rivojlantirish, shuningdek, barcha a'zolari muhokama va qarorlar jarayoniga jalb qilish ta'limning samaradorligini oshiradi.

4. Raqamli savodxonlik va texnologik yondashuvlar:

-Virtual jamoalarda ishlashni muvaffaqiyatli tashkil qilish uchun a'zolar raqamli vositalarni yaxshi bilishi va ulardan samarali foydalanishi zarur.

-Bu, o'z navbatida, o'qituvchilardan ham zamonaviy texnologiyalarni o'zlashtirishni talab qiladi.

5. Boshqaruv va motivatsiya:

-Virtual jamoalar samarali ishlashi uchun a'zolari motivatsiya qilish va boshqarish usullari alohida o'rganilishi lozim. Masofaviy muhitda, mas'uliyatni o'z zimmasiga olish va o'zgarishlarga moslashish ko'nikmalarini rivojlantirish zarur.

Virtual jmoda ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish texnologiyalari asosida takomillashtirishning pedagogik shart-sharoitlari haqida gapirganda, bir nechta muhim jihatlar mavjud.

Natijalar quvonarli bo'lsa-da, qiyinchiliklar ham br. Ba'zi talabalar onlayn hamkorlikka o'tishda qiyinchiliklarga duch kelishlari mumkin. O'qituvchilar raqamli tafvutdan xabardor bo'lishi va kerakli yrdamni ko'rsatishi kerak. Bundan tashqari, virtual jamoada ishlash ko'nikmalarini baholash sub'ektiv bo'lishi mumkin va o'qituvchilar bahlash adolatli va shaffof bo'lishini ta'minlashi kerak.

Xulosa:

Virtual jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanishi mumkin. Bu muammo, ilmiy va pedagogik jihatdan, o'qituvchilar va o'quvchilar uchun yangi metodologiyalarni yaratishni, jamoaviy ishlashda zamonaviy yondashuvlarni ishlab chiqishni talab qiladi.

Sizningcha, bu mavzuni o'rganishda qaysi aspektlar eng ko'p e'tibor talab qiladi?

Shunday qilib, virtual jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishda pedagogik shart-sharoitlarning asosiy maqsadi o'quvchilarni raqamli kommunikatsiya vositalaridan samarali foydalanishga, guruh ichida o'zaro anglashishga va hamkorlikda ishlashga o'rgatishdir. Bu ko'nikmalarni rivojlantirishda innovatsion texnologiyalarni samarali qo'llash katta ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. L.V.Klimberi, N.V. Yadrva, R.M. Nurjanva, Talabalarning kgnitiv falligini shakllantirishga zamnaviy yundashular // Fan va ta’limning zamnaviy muammlari. - 2017. - 6-sn;
2. Talabalarning kgnitiv qiziqishlarini shakllantirishning pedagogik muammlari: darslik / G.I. Shchukin. - M .: Pedaggika, 2008 .-- 296 b.
3. khunva, D. K. (2022, ctber). APPROACHES T EXPANDING THE PSSIBILITIES F CGNITIVE ACCEPTANCE F PRFESSINAL KNWLEDGE F FUTURE TEACHERS. In INTERNATIONAL CNFERENCE: PRBLEMS AND SCIENTIFIC SLUTINS. (Vl. 1, N. 5, pp. 26-32).
4. xunva, D. (2022). ‘QUVCHILAR BILIMINI BAHDLASHGA ZAMNAVIY YNDASHUVLAR. Academic research in educatinal sciences, 3(2), 870-876.
5. Kahhrjnvna, . D. (2022). Approches t Preparing Future Teachers fr the rganizatin f Cgnitive Prcesses in General Secndary Schls. Miast Przyszłści, 29, 6-7.
6. <https://natscience.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/2982>